

C.U.SHAH UNIVERSITY

WADHWAN CITY

University (Winter) Examination -2013

Course Name :M.Com Sem-I

Subject Name: -Cost & Management Accounting

Duration :- 2:30 Hours

Date : 16/12/2013

Instructions:-

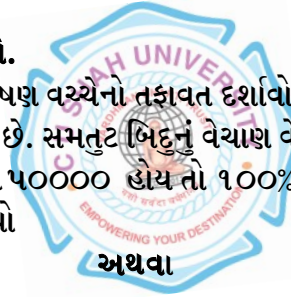
- (1) Attempt all Questions of both sections in same answer book / Supplementary.
- (2) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited.
- (3) Instructions written on main answer Book are strictly to be obeyed.
- (4) Draw neat diagrams & figures (If necessary) at right places.
- (5) Assume suitable & Perfect data if needed.

વિભાગ - ૧**પ્રશ્ન - ૧ : નીચેના પ્રશ્નનો ટુકમાં જવાબ આપો.**

- ૧) સંચાલકીય માહિતી તંત્રની વ્યાખ્યા (૧)
- ૨) સંચાલકીય માહિતી તંત્રના લક્ષણો જણાવો (૨)
- ૩) પ્રક્રિયા પડતરમાં સામાન્ય બગાડ સમજાવો (૨)
- ૪) શ કંપનીનું નવે - ૨૦૧૩ નું વેચાણ રૂ. ૭,૦૦,૦૦૦ છે. ચલિત ખર્ચ રૂ. ૫,૬૦,૦૦૦ છે અને સ્થિર ખર્ચ રૂ. ૪,૨૦,૦૦૦ છે. તો સમતુલ્યિંદુ શોધો (૨)

પ્રશ્ન - ૨: નીચેના પ્રશ્નનો વિગતે જવાબ આપો.

- ૧) સીમાંત પડતર અને તફાવત પડતર વિશલેષણ વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવો. (૫)
- ૨) ચલિત ખર્ચ અને વેચાણનો ગુણોતર ૭૦% છે. સમતુલ્યિંદુ વેચાણ વેચાણના ૮૦% એ થાય છે. ઉપરની વિગત પરથી જો સ્થિર ખર્ચ રૂ. ૧૫૦૦૦૦ હોય તો ૧૦૦% શક્તિએ વેચાણ શોધો. (૫)
- ૩) સંચાલન અહેવાલ પ્રેષણનું મહત્વ સમજાવો (૪)

પ્રશ્ન - ૨ : નીચેના પ્રશ્નોનો વિગતે જવાબ આપો.

- ૧) શ્લોક કંપનીમાં એક વસ્તુ ત્રણ પ્રક્રિયા 'એ' 'બ' અને 'ક' માંથી પસાર થાય છે. તે અંગે વિગત નીચે મુજબ છે. (૫)

વિગત	શરૂ સ્ટોક નો નફો	આખર સ્ટોક નફો	દેખીતો નફો
પ્રક્રિયા 'અ'	અ	—	૪૦૦૦૦
પ્રક્રિયા 'બ'	૭૩૭૫	૬૬૬૬	૧૩૨૩૦૦
પ્રક્રિયા 'ક'	૯૦૦૦	૧૦૩૦૦	૨૪૦૦૦૦
તૈયાર માલ	૨૨૦૦૦	૨૦૦૦૦	૫૬૭૦૦૦

ઉપરની વિગત પરથી ખરેખર મળેલ નફાની ગણતરી કરો.

૨) જાનકી કંપનીમાં એક વસ્તુની એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. ૩૦૦ છે. ક્રિ.ગ્રા. દિઠ રૂ. ૫૦ ના ભાવે ૧૨,૫૦૦ (૫) ક્રિ.ગ્રા. માલ સામાન ખરીદે છે. દરેક એકમમાં ૫ ક્રિ.ગ્રા માલ વપરાય છે. સ્થિર ખર્ચ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ થાય છે. જો વાર્ષિક ખરીદી વધારીને ૨૦૦૦૦ ક્રિ.ગ્રા માલ સામાનની કરવામાં આવશે. તો ૧૦% વટાવ મળશે. પરંતુ એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. ૨૮૦ થશે સ્થિર ખર્ચમાં ૧૦૦% નો વધારો થશે. ઉપર ની માહિતી પરથી વસ્તુનું ઉત્પાદન વધારવું જોઈએ કે નહી તે જણાવો.

૩) તફાવત પડતર વિશ્લેષણની ઉપયોગીતા જણાવો (૪)

પ્રશ્ન – ૩: નીચેના પ્રશ્નોનો વિસ્તૃત જવાબ આપો.

૧) સંચાલનની વિવિધ સપટીએ રજુ કરવાના અહેવાલના પ્રકારો સમજાવો (૭)

૨) હષિલ લિ. ના બજેટ અધિકારીએ આવતા વર્ષ માટે નીચે મુજબની અંદાજીત વિગતો તૈયાર કરેલી છે. (૭)

વેચાણ (૫૦૦૦૦ એકમો) રૂ. ૨૦૦૦૦૦

ચલિત ખર્ચ રૂ. ૧૦૦૦૦૦

સ્થાયી ખર્ચ રૂ. ૭૦૦૦૦

ઉપરોક્ત વિગતોને આધારે નફા- જથ્થાનો ગુણોત્તર, સમતૂટ બિંદુ અને સલામતી ગાળો શોધો અને આ ત્રણયે ઉપર નીચેના પરીબળની અસર સમજાવો

– વેચાણ કિંમતમાં ૨૦% વધારો અને વેચાણ એકમોમાં ૨૦% ઘટાડો

અથવા

પ્રશ્ન – ૩ : નીચેના પ્રશ્નોનો વિસ્તૃત જવાબ આપો

૧) "બનાવવાનું કે ખરીદવું " નિર્ણયને અસર કરતા પરિબળો સમજાવો (૭)

૨) સંચાલકીય માહતી તંત્રને અસરકારક બનાવવાના તમારા માર્ગદર્શક સૂચનો જણાવો. (૭)

વિભાગ – ૨

પ્રશ્ન – ૧: નીચેના પ્રશ્નોનો ટુકમાં જવાબ આપો.

૧) જવાબદારીલક્ષી હીસાબી પદ્ધતિની વ્યાખ્યા આપો. (૧)

૨) શૂન્ય આધારિત અંદાજણત્ર ની કાર્યવાહી સમજાવો (૨)

૩) લક્ષ્યાકિંત પડતરની વ્યાખ્યા અને અર્થ સમજાવો (૨)

૪) ROI અને RI વચ્ચે તફાવતના મુદ્દા જણાવો (૨)

પ્રશ્ન – ૨ : નીચેના પ્રશ્નનો વિગતે જવાબ આપો

૧) નીચેના પત્રકમાંથી ખુટતી માહિતી શોધો

(૫)

વિગત	વિભાગ- એ	વિભાગ- બી
– વેચાણ	૧૨૦૦૦૦	૧૫૦૦૦૦
– કાર્યકારી આવક	૧	૫૦૦૦૦
– કાર્યકારી મિલકત (મૂડી રોકાણ)	૬૦૦૦૦	?
– ROI (રોકાણ પર વળતર)	૧૫%	૧૦%
– ઓછામાં ઓછો જરૂરી વળતર નો દર	૧૦%	?
– શેષ આવક + (RI)	૧	૧૦૦૦૦

૨) પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર ના ફાયદા જણાવો

(૫)

૩) લક્ષ્યાકિત પડતરની મર્યાદા સમજાવો

(૪)

પ્રશ્ન – ૨: નીચેના પ્રશ્નનો વિગતે જવાબ આપો.

૧) શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્રની મર્યાદા જણાવો.

(૫)

૨) નીચેની વિગત પરથી ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરો.

(૫)

સ્થિર મિલકતમાં રોકાણ	૧૦૦૦૦૦	ચાલુ કિંમતમાં રોકાણ	૧૦૦૦૦૦૦
સ્થિર પડતર	૮૦૦૦૦૦	ચલિત પડતર એકમ દીઠ	૩૦
ઈરિછત વળતર	૪૦%	અંદાજીત ઉત્પાદન	
		વાર્ષિક એકમો	૨૦૦૦૦

૩) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પધ્ધતિનું મહત્વ સમજાવો.

(૪)

પ્રશ્ન – ૩ : નીચેના પ્રશ્નનો વિસ્તૃત જવાબ આપો

- ૧) જવાબદારી લક્ષી હિસાબી પદ્ધતિના સંદર્ભમાં ખર્ચ લક્ષી કેન્દ્ર પર નોંધ લખો (૭)
- ૨) હર્ષિદા લિ. ના ત્રણ વિભાગો X, Y, અને Z ના ચાલુ વર્ષના કામગીરીના પરિણામો નીચે મુજબ છે. (૭)

વિગત	X	Y	Z
–વેચાણ આવક	૮૦૦૦૦૦	૮૦૦૦૦૦	૪૦૦૦૦૦૦
– ખર્ચાઓ	૭૨૦૦૦૦	૪૦૦૦૦૦	૩૬૦૦૦૦૦
– નફાનો ફાળો	૮૦૦૦૦	૪૦૦૦૦૦	૪૦૦૦૦૦
– વિભાગની મિલકતો	૪૦૦૦૦૦	૧૬૦૦૦૦૦	૮૦૦૦૦૦૦

ઉપરની વિગતો પરની કામગીરીના મૂલ્યાંકન માટે રોકાણ કેન્દ્રના આધારે ક્રમ આપો.

અથવા

પ્રશ્ન – ૩ : નીચેના પ્રશ્નનો વિસ્તૃત જવાબ આપો.

- ૧) શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર અને પ્રણાલિકાગત અંદાજપત્રો તફાવત દર્શાવો (૭)
- ૨) લક્ષ્યાકિત પડતરને અસર કરતા પરિબળો જણાવો (૭)

*****16*****

